

Кольоративи у творчості письменників Дніпропетровщини

Стаття присвячена дослідженню новацій із колірним компонентом у творчості дніпропетровських письменників, зокрема аналізу їхніх семантичних і функційних особливостей, взаємодії традиційного й індивідуально-авторського у вживанні кольоративів.

Ключові слова: новація, оказіоналізм, індивідуально-авторська лексема, колірний компонент, кольороназва, сема, емоційно-оцінна функція, експресивність.

Статья посвящена исследованию новаций с цветовым компонентом в творчестве днепропетровских писателей. В частности, анализу их семантических и функциональных особенностей, взаимодействию традиционного и индивидуально-авторского в употребление цветообозначений.

Ключевые слова: новация, окказионализм, индивидуально-авторская лексема, цветовой компонент, колоризм, сема, эмоционально-оценочная функция, экспрессивность.

In the Ukrainian linguistics there are not scientific works devoted to the occasionalisms in the poetry of Dnepropetrovsk's writers. The article considers to the problem of author-individual lexemes with color components in the countrymen's poetry of the end of XX – beginning of XXI centuries. Our investigation foresees the decision of such tasks as: 1) to reveal the lexico-semantic classification of the innovation; 2) to analyse the traditional and author-individual features in the semantic structure of such occasionalisms; 3) to characterize the stylistic phenomena connected with these innovations. The occasionalisms execute not only nominative but also evaluation functions. The perspective question is investigation of pragmatical potential of these innovations.

Key words: innovation, author-individual word, occasionalism, colour components, colourism, expressive functional, emotional, evaluation functional.

Одним із важливих аспектів вивчення кольоративів є аналіз їхніх функційних властивостей у мові художньої літератури. Численні спостереження в галузі лінгвопоетики переконують, що в поетичній мові назви кольорів є естетично проакцентованими, відзначаються багатством семантичних наповнень і виконуваних функцій [3, с. 15]. Колірна гама як важливе мовноестетичне явище є одним із показників індивідуального стилю автора, а її аналіз повсякчас перебуває в полі зору як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів. У царині українського мовознавства проблему семантики та функційних особливостей кольоративів розглянуто у працях таких науковців, як Н. Адах [1], І. Бабій [2], Г. Губарева [3], В. Дятчук [4], О. Крижанська [5], Л. Пустовіт [6], О. Рудь [7], Л. Супрун [8] та

багатьох інших. Їхні дослідження базуються як на загальних теоретичних проблемах, так і на зразках художньої літератури. У запропонованій статті йдеться про використання колірної компоненти під час конструювання новацій в індивідуально-авторській словотвірній практиці письменників Дніпропетровщини, чия мовотворчість ще не була об'єктом дослідження в цьому аспекті. Джерельною базою для виявлення okazіоналізмів стали поетичні та прозові тексти С. Бурлакова, В. Грипаса, І. Данилюка, М. Дружко, М. Дяченка, М. Зобенко, О. Ігнатенко, Ю. Кириченка, Ю. Кібця, В. Коржа, Ю. Купіч, Н. Нікуліної, Г. Світличної, І. Сокульського, Лесі Степовички, М. Чхана, А. Шкляра, М. Яланської.

Метою нашого дослідження є з'ясування семантико-стилістичних особливостей okazіональних барволексем як складників поетичного мовлення. Досягнення цієї мети передбачає виконання таких завдань:

- виявити новації із колірним компонентом у творах вищезазначених письменників;
- з'ясувати семантичні особливості та функційне навантаження кольоропозначень;
- визначити частотність використання назв конкретних кольорів;
- простежити процеси естетичної трансформації загальномовної семантики позначень кольору в умовах поетичного контексту.

У сучасній українській мові кольоронайменування утворюють кількісно багате та якісно різноманітне лексико-семантичне поле. Кольороназви, що входять до його складу, відзначаються неоднаковим семантичним наповненням (колір може виражатися експліцитно чи імпліцитно), різною словотворчою структурою та граматичним оформленням [3, с. 7]. При цьому домінантними його одиницями є лексеми *червоний, жовтий, синій, зелений, білий, чорний, сірий*, що відображають базові колірні уявлення людини й належать до констант матеріальної й духовної культури.

Поширеним у мовотворчості дніпропетровських авторів є вживання колірної компоненти із прямим номінативним значенням, що використовується здебільшого для створення портретних характеристик і пейзажів. Найактивніше при цьому письменники використовують лексему *зелений*. У структурі лексичного значення новацій, крім власне колірної семантики, проявляються семи 'повносилий, життєдайний': *зелен-пагорби* (В. Грипас); *гострозелений* травостій; (І. Данилюк); *зелен-стражі* (Ю. Кібець);

зелен-краса (Н. Кривенко); *зелен-рать* (Г. Світлична); *зелен-гай* (І. Сокульський) тощо. Письменники використовують несподівані поєднання зеленого кольору із соматичними назвами, внаслідок чого перед читачами постають високоекспресивні пейзажі: *Зеленогривий шал краси / До квітня втратили ліси* (26, с. 53). М. Чхан, уособлюючи негоду в подібі коня, створив непересічну картину дощу, що вражає своїм розмахом: *Синьогриво, зеленокопито Вилітав – аж думи переймали, / Вилітав – співати і кропити!* (33, с. 56). Прийом уособлення використовує також Ю. Кириченко, персоніфікуючи густі ліси Холодного Яру, що здавна служили для населення навколишніх сіл прихистком від татар і поляків: *Чуєш, Яре Холодний, зеленожупанний братан, / Чому пісню вкраїнську твої внук проміняв на кафтан* (10, с. 9).

Традиційністю, усталеністю відзначаються в українській поетичній практиці лексеми *синій, голубий, блакитний* [4, с. 94]. Ці кольороназви зазвичай символізують небо, хвилі, річки, простір, туман тощо. На думку І. Бабій, у семантиці цих слів поряд із вказівкою на конкретний колір поширеним явищем є наявність позитивного оцінного компонента [2, с. 12]. Підтвердженням щодо цього можуть стати приклади із поезій дніпропетровських авторів: *Виголублена передобіднім сонцем голубінь* (5, с. 23); *Спасибі, озеро за тишу / І хвиль досвітніх синь-вогонь* (20, с. 137); *Стуманів вечірньо-синій зір криниці* (24, с. 107) тощо. Позитивна оцінка проявляється і в характеристиці весняного неба, що асоціюється у письменників не лише з блакитним кольором, а й зі спокоєм, красою: *Їй мариться блакитночубий травень і дивних квітів радісна вага* (20, с. 96); *У воронячій гнізді нема скорботи – Небо там весняночубе навіть в сні* (11, с. 169). Метафору *весняночубе небо* вжито на позначення весняного кольору неба. Подібні асоціації призвели до появи синонімічної назви другого весняного місяця – неолексеми *блакитень* (6, с. 124).

Незважаючи на те, що лексема *жовтий* має в художньому мовленні традиційно-символічне звучання, позначаючи колір сонця, золота, осені, у мовотворчості письменників Дніпропетровщини зустрічаємо лише поодинокі приклади її вживання у складі оказіональних слів: *Осіннє листя падає на брук, Прозористе-жовтаве – від учора* (8, с. 59); *Пухнасто-жовтаві брості верби* (31, с. 160). Натомість в аналізованих творах функціонує значна кількість новацій, побудованих на основі прямої асоціації з кольором золота –

блискучо-жовтим, що вирізняються позитивним забарвленням: *Струмить у надвечір'я Саксагань, / Хвилює береги золотостеблі...* (5, с. 21); *У пам'яті сяє золотоблиск / Отих рибин фантастичних* (13, с. 331) тощо. Також кольори червоно-золотої палітри активно використовуються дніпропетровськими авторами під час змалювання різнобарв'я осінньої пори: *Вогненнобровий бард осіннім садом ходить...* (4, с. 21); *Здригалися кущі калини, / плачучи світанням червонороссям* (6, с. 42); *Лиш вересень крилом золотомрійним / Про стиглий серпень часом нагада* (11, с. 359); *Калина небо пропекла багрянозорим троном* (13, с. 54); *Незалежна, золотопожежена / Осінь бенкетує по садах* (14, с. 184) тощо. Особливою експресивністю вирізняються ті новації, у структурі лексичного значення яких сема 'колірна ознака' виражена імпліцитно, тобто постає через асоціації з кольорами сонця, полум'я, багаття, стиглих ягід, наприклад: *Весна минула, щоб воскреснуть у Сонцевітті горобини* (13, с. 419); *Пливуть у спогадах оркестру вишневестиглі ранки* (14, с. 45); *Ген до обр'ю мчить племінь-кінь – і світає у ріднім степу* (19, с. 52); *Чаклує в лісі осінь / Круг золотих дерев-багатъ* (29, с. 20) тощо. Ця тенденція сильнішого стилістичного забарвлення виникає, певна річ, саме завдяки двокомпонентності, а іноді й багатокомпонентності. Чим довше слово, тим воно помітніше в контексті, виразніше, ефектніше: *Вщухне полум'я зловісне – ситолуто-злототіле – ані дума, ані пісня не поляже, не зотліє...* (22, с. 102). Цей оказіоналізм, на відміну від попередніх, несе у собі негативну оцінку, доносячи до читача картини страшних часів тотального нищення самобутності української нації.

Чільне місце у мовотворчості письменників Дніпропетровщини посідають також лексеми на позначення ахроматичних кольорів – таких, що відрізняються один від одного лише здатністю відбивати світло, а саме: білого, чорного і всіх проміжних між ними відтінків сірого. Завдячуючи новаціям із цими кольороназвами пейзажні мініатюри наповнюються звуковими та зоровими враженнями: *А гребля задивилась білоброво / У вир верткий* (1, с. 93); *Зірка пагін пуска в сизоперість вікна* (2, с. 22); *Пласт чорножилий комбайн вибира...* (21, с. 48); *Сив-полин стелився безбережними степами* (25, с. 8); *В лютневу сніжну білопінь окутаний, дріма Ірпінь* (32, с. 43). У першому прикладі письменник вдало порівнює білі від піни хвилі з білими бровами. У фольклорі під час характеристики природних явищ і об'єктів білий колір часто пов'язується із кольором хмар.

Продовжуючи цю традицію, поети-дніпропетровчани утворюють такі оказіоналізми: *А там за мостом гуркітливим, / Де обрії день білохмарить...* (2, с. 46); *Вітрильно-біло проплива мала хмаринка яхтою* (33, с. 54). Крім власне семантики кольору, даний компонент привносить у значення новацій сему, що відображає 'легкість, приємність'. Отже, лексична структура семантичного значення кольороназв є багат шаровим комплексом із семою 'колір', на яку можуть накладатися різні конотативні відтінки.

Л. Пустовіт зауважує, що поєднання назв кольорів з різними поняттями свідчить і про закономірності використання традиційних образів, які вже стали певними символами, і про новаторське вживання слів із семантикою кольору для створення емоційно-оцінних метафоричних означень, які не мають прямого значення кольору [6, с. 56]. Прикладом використання традиційних образів у мовотворчості письменників Дніпропетровщини можуть послужити такі новації: *Чорносмутна земля* (9, с. 42); *У воронячій гнізді без нарікання Поселився лебедьонок-білокрил* (11, с. 169). Недаремним є використання іменника *лебедьонок*, адже саме цей птах символізує вірність, любов до рідної землі, що не коригується зовнішніми обставинами. За допомогою іменникового юкстапозита *орел-білокрилець* Ю. Кириченко, використовуючи колірні характеристики, поглиблює контраст між спокійною зовнішністю та спантеличеним внутрішнім станом ліричного героя: *Жду на прюзі, мов орел-білокрилець, Хоч душа моя – суціль погорілець* (12, с. 72).

Традиційним є поєднання лексем *срібний* і *сивий* з іменниками на позначення волосяних покривів, що разом передають значення 'старий, давній': *Надійшла пора срібночубих літ* (6, с. 62); *Крізь віки прозирає Дніпро-сивочуб* (30, с. 141). Найвищий рівень концентрації метафоричного й оцінного спостерігаємо в індивідуально-авторській лексемі В. Грипаса *сивобровість*: *Над урвищем каштани зацвіли, / І що їм – грудень, віхола / За сивобровістю вершин* (3, с. 31). Письменник не лише відтворює картину засніжених гірських вершин, що зовні схожі на посивілі дуги брів, а й оцінює значення цієї вершини-захисника, що, наче сивобровий дідусь, опікується своєю малечею.

Лексика на означення кольору традиційно використовується в поетичній мові в переносному, похідному значеннях. При цьому особливо потрібно виділити лексему *золотий*. Частіше спостерігаємо вживання цього ад'єктива зі значенням 'безцінний, важливий': *У тих*

томах немає краму, *Одна лиш злotosуть* (9, с. 4); *Відчайдушність щиро-золота* (11, с. 293); *Була плодів золотозерна правда* (27, с. 208). Лише один оказіоналізм при цьому вирізняється негативною оцінкою завдяки використанню префікса *псевдо-*, що позначає неповноту відповідності нормі: *...З тої рими навар зацний – Псевдозолотоабзацний* (8, с. 209). У наступних новаціях у семантичній структурі лексичного значення прикметника *золотий* актуалізовано сему ‘той, що дарує щастя, радість’: *Сад святкував своє золотодення, / Стояв щасливий, вражений стояв...* (27, с. 185); *Святись його високої душі, / Дітей його золотоденна, вродо...* (30, с. 8). Також у досліджуваних творах помічено вживання лексеми *рожевий* із переносним значенням ‘нічим не затьмарений, радісний, світлий’: *Рожеворосяна спокуса уст світанних* (2, с. 50); *Кожен плід рожевобоко мчить / в мить дозріння по своїй орбіті* (22, с. 116).

У поетичному мовленні поширеним є вживання лексеми *чорний*, що виступає з усталеним переносним значенням ‘важкий, безпросвітний, безрадісний’ [2, с. 8]. Продовжуючи дану традицію, І. Сокульський порівнює тяжкі часи в житті нашого народу з переплутаним гіллям, крізь яке доводиться продиратися на шляху до щастя: *Їм світало в очах. Підіймалися – вглиб – серед віть-чорноліть відшукати дорогу...* (30, с. 98). Це ж значення актуалізовано і в оказіональній лексемі *чорновітер*, за допомогою якої Ю. Кириченко охарактеризував певні несприятливі умови в житті ліричної героїні: *У світі цім, кохана, не віддам / Твій сад чуттів сліпому чорновітру* (11, с. 323). Поєднуючись із субстантивами – назвами ментальних процесів, ад’єктив *чорний* характеризує оманливість мислення, виконуючи емоційно-оцінну функцію: *Чорний віск ночей, чорновір’я чад, - геть Баянових плечей* (22, с. 28); *Дивиться на однодумців, як рівний, по-дружньому, прицільно – на чорнодумців, як революціонер* (21, с. 51).

Не дуже поширеними у творах дніпропетровських майстрів слова є новації, у яких компонент *зелений* вжито в одному із своїх переносних значень, а саме ‘який не має життєвого досвіду, недосвідчений’: *Чи не тому, що в дні зеленоюні / Так ревно ти служив змії Комуні?* (12, с. 120); *Простір розорю, засію словом, / Вироцу дубів когорту браву, / Щоб в чубах дібров зеленодумних / Соловейки тобі склали славу* (25, с. 17).

Експресивність новотворів посилюється за рахунок метафоричності, яку можна вважати їхньої не менш важливою

функцією, наприклад: *І жінка в півтемряві – доля чиясь срібнолика – з духмяною кавою ділить свою самоту* (34, с. 33). У такий спосіб, називаючи жінку-долю *срібноликою*, А. Шкляр актуалізує у семантичній структурі лексичного значення прикметника *срібний* такі семи, як ‘благородство, дорогоцінність’. Розуміння ж наступної індивідуально-авторської лексеми певним чином залежить від фонових знань читача: *Але в страшному сизому вогні, / Межи злочинців, знатних та огидних, / Залишились його найкращі дні, / Знайомі, друзі, світ усмішок рідних / І Арно милої веселе срібнослів’я* (32, с. 24). Французьку письменницю С. Арно вважають автором нарису «Російські селянські поети». Більшу частину статті авторка присвятила аналізу життя і творчості Т. Шевченка, розглядаючи його як великого народного поета, який відображає життя і думи селянства. Мрією Т. Шевченка, зазначено в нарисі, було визволення з-під влади царизму не лише українського народу, а й всіх народів Російської імперії. Отже, новотвір презентує актуалізацію переносного значення ад’єктива *срібний* – ‘який дає радість, створює відчуття чогось приємного, світлого’.

Значення кольору нейтралізується у поетичних метафорах тоді, коли прикметники синьо-блакитної гами поєднуються з абстрактними іменниками або з тими назвами, у семантичній структурі лексичного значення яких не міститься сем, що пов’язували би їх із даним колірним компонентом: *Слова наївні, кострубаті... За ними ж дивен синьовир* (2, с. 103); *Зростаєм вертикально до площин, на плечах – неба синьовітрий рев... Не похитнутись – ідеал мужчин, / Спадкований од велетів-дерев* (24, с. 47). У даних новотворах прикметник *синій* позначає ‘чистоту’, ‘доброту’. Також синьому кольору у поезії властива семантика віддаленості, як просторової, так і часової: *Синьовеже небо* (6, с. 17); *Та червня вишневість / Відсиніє щемом, / А липень відпахнеться / хлібом печеним* (33, с. 57)

Надзвичайний інтерес становлять складні прикметники, у яких сполучаються не зв’язані за смислом основи, часто несумісні. Саме завдяки несподіваному поєднанню в одному слові непоєднуваних основ досягається найбільший художній ефект. У таких складних словах часто один із компонентів містить елемент образно-чуттєвого сприймання: *Санчат срібнопечальні полозки несли її за сніжні лозняки* (9, с. 24); *До тебе на сповідь, пречиста Ореле, / На тиху розмову про днів моїх пекло, / Про срібно-самотні ночей моїх перла, / Про те, що Венера моя ще не смеркла* (31, с. 12). За допомогою

новацій автори розкривають душевне сум'яття своїх ліричних героїв, що, у першому випадку, викликане розлукою з коханою, а в другому – ще не знайденим коханням.

Поєднуючи семантично несумісні основи, автори передають суб'єктивну оцінку описуваних реалій: *...Та, на жаль, тепленька шкірка біло-трасова / Не врятує від розмов з горластим жевжиком* (26, с. 50); *Наїхало дощів до травня в зелен-гості, / такі вже зелен-ніжні, такі зеленомлості, / такі зеленомудрі, такі зеленопрости* (6, с. 14); індивідуалізують об'єкт споглядання: *І тільки кущ шипшини гарно-білий, / І тільки озера довершеність ясна* (7, с. 32).

Отже, лексика на позначення кольору має великі експресивні можливості: відповідно до авторської інтенції і пов'язаною з нею організацією тексту кольороназви набувають різноманітних природжень смислу, завдяки чому зростає їхня роль у передачі інформації. Перспективним у руслі цієї проблематики вбачаємо подальше комплексне дослідження індивідуально-авторських лексем у творчому доробку письменників Дніпропетровщини, а саме: новацій, до складу яких входять назви на позначення інтенсивності кольорів (ясний, світлий, темний, блідий тощо).

Бібліографічні посилання

1. Адах Н. А. Семантика індивідуально-авторських кольороназв у поетичній мові В. Барки / Н. А. Адах // Наукові записки [Національного ун-ту «Острозька академія»] Серія: Філологічна. – 2008. – Вип. 10. – С. 3–10.
2. Бабій І. М. Семантика, структура та стилістичні функції назв кольорів у сучасній українській мові / І. М. Бабій: Автореф. дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01. – К. – 1997. – 21 с.
3. Губарева Г. А. Семантика та стилістичні функції кольоративів у поетичній мові Ліни Костенко / Г. А. Губарева: Автореф. дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01. – Харків, 2002. – 18 с.
4. Дятчук В. В. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови / В. В. Дятчук, Л. О. Пустовіт. – К. : Наукова думка. – 1983. – 155 с.
5. Крижанська О. Яким буває червоне? (Синонімічні кольороназви в українській мові) / О. Крижанська // Урок української. – 2001. – № 2(24). – С. 22–24.
6. Пустовіт Л. О. Поетичний словник Б.Олійника / Л. О. Пустовіт // УМЛШ. – 1989. – С. 56

7. Рудь О. М. Складні слова з компонентом-кольоропозначенням синього спектра (на матеріалі української поезії ХХ століття) / О. М. Рудь // Філологічні науки : [збірник наук. праць]. – Суми, 1999. – С. 80–86.
8. Супрун Л. О. Семантика і прагматика назв кольорів в українському романному тексті середини – другої половини ХХ ст. /Л. О. Супрун: Автореф. дис. ...канд.. філол.. наук : 10.02.01. – Харків, 2009. – 21 с.

Джерела фактичного матеріалу:

1. Бурлаков С. Р. Все про кохання, все про любов. Вірші / С. Р. Бурлаков. – Д. : ВАТ Дніпрокнига. – 2004. – 320 с.
2. Бурлаков С.Р. Добрович: Поезії / С. Р. Бурлаков. – К.: Молодь. – 1975. – 159 с.
3. Грипас В. В. Травневі голубі: Поезії / В. В. Грипас. – Д. : Промінь. – 1989. – 95 с.
4. Грипас В. В. Відданність: Поезії / В. В. Грипас. – Д. : Промінь. – 1983. – 46 с.
5. Данилюк І. В. Пломінь-камінь: Поезії / І. В. Данилюк. – Д. : Промінь. – 1982. – 30 с.
6. Дяченко М. Г. Музика і мати / М. Г. Дяченко. – Кобеляки: КП «Видавництво «Кобеляки». – 2008. – 348 с.
7. Ігнатенко О. О. Профіль епохи: Поезії / О. О. Ігнатенко. – Д. : ПП «Ліра ЛТД». – 2006. – 240 с.
8. Кириченко Ю. І. На уроках у срібного саява: Поезії / Ю. І. Кириченко. – Київ: Книжкова палата України, 2009. – 222 с.
9. Кириченко Ю. І. Заблукані сніги: Зимові вірші / Ю. І. Кириченко. – Д. : Журфонд. – 2005. – 110 с.
10. Кириченко Ю. І. Борг шаблям і кобзам: Книга вибраних поезій / Ю. І. Кириченко. – Д. : Поліграфіст. – 2003. – 158 с.
11. Кириченко Ю. І. Чаювання з чужим щастям: Інтимна лірика / Ю. І. Кириченко. – К. : Видавничий центр Кухарука. – 2002. – 382 с.
12. Кириченко Ю. І. Чорний шоколад – для білих мишей / Ю. І. Кириченко. – Д. : Поліграфіст. – 1997. – 238 с.
13. Кібець Ю. І. Провидець: Вибрані поезії / Ю. І. Кібець. – Д. : ПП «Ліра ЛТД». – 2005. – 568 с.
14. Кібець Ю. І. // Антологія поезії Придніпров'я / Під загальн. ред. В. Коржа / Ю. І. Кібець. – Д. : Січ. – 1999. – С. 184–195.
15. Кібець Ю. І. Зорі батькового саду: Поезії / Ю. І. Кібець. – Д. : Промінь. – 1985. – 70 с.

16. Кібець Ю. І. Іменем закоханих: Поезії / Ю. І. Кібець. – Д. : Промінь. – 1982. – 62 с.
17. Корж В. Ф. Чиста сила: поезії / В. Ф. Корж. – К.: Укр. письменник. – 2010. – 590 с.
18. Корж В. Ф. Осіннє чекання весни: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1987. – 231 с.
19. Корж В. Ф. Світ звичайних фантазій: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1984. – 110 с.
20. Корж В. Ф. Твердиня: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1981. – 160 с.
21. Корж В. Ф. Корінь добра: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1981. – 110 с.
22. Корж В. Ф. Аметист: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1972. – 123 с.
23. Корж В. Ф. Повернення в майбутнє: Поезії / В. Ф. Корж. – Д. : Промінь. – 1971. – 99 с.
24. Корж В. Ф. Зелені камертони: Поезії / В. Ф. Корж. – К.: Радянський письменник. – 1969. – 60 с.
25. Нікуліна Н. П. Вишневий спалах: Поезії / Н. П. Нікуліна. – Д. : Промінь. – 1967. – 60 с.
26. Прокопенко Г. Н. Сонячний вітер: Поезії / Г. Н. Прокопенко. – Д. : Промінь. – 1979. – 62 с.
27. Світлична Г. П. І буде лет: Вибране / Г. П. Світлична. – К. : Молодь. – 1989. – 320 с.
28. Світлична Г. П. За хвилину до вересня: Вибране / Г. П. Світлична. – К. : Молодь. – 1987. – 320 с.
29. Світлична Г. П. Терновий світ: Поезії / Г. П. Світлична. – Д. : Промінь. – 1985. – 70 с.
30. Сокульський І. Г. Означення волі: Вибрані поезії / І. Г. Сокульський. – Д. : «Січ». – 1997. – 351 с.
31. Степовичка Леся Стернею долі: Поезії. Переклади. Проза / Леся Степовичка. – Д. : Дніпрокнига. – 2007. – 320 с.
32. Степовичка Леся Медитації пташиного крила: Поезії / Леся Степовичка. – Д. : Моноліт. – 2003. – 96 с.
33. Чхан М. А. Вибране / М. А. Чхан. – Д. : Дніпрокнига. – 2007. – 407 с.
34. Шкляр А. М. Тисячоока хвиля / А. М. Шкляр. – Д. : Поліграфіст. – 1999. – 39 с.

